

ชื่องานวิจัย: พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้วิจัย: นายสิทธิชัย ลำธารทรัพย์
ปี: 2548

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1. วัตถุประสงค์ในการใช้ 2. ความถี่และช่วงเวลาในการใช้ 3. ทักษะในการใช้ 4. ความรู้ในการใช้ 5. Collection แหล่งสารนิเทศที่ใช้ 6. วิธีใช้และวิธีเข้าถึงแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ 7. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมในการใช้ห้องสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน (ข้อ 3 – ข้อ 7) ตามตัวแปร เพศ คณะ ชั้นปี และเกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) ใช้การวิจัยเชิงสำรวจและเสริมด้วยวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและมนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์ จำนวน 6 คณะ ปีการศึกษา 2 / 2547 โดยสุ่มแบบ Quota Sample ได้กลุ่มตัวอย่าง 394 คน ตามสัดส่วนที่ออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน โดยสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างจากคณะต่าง ๆ ที่ออกแบบสอบถาม และใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ส่วนการสัมภาษณ์จะสรุปเป็นรายประเด็นและถอดเทปการสัมภาษณ์ และทำงานวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้พบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด ที่มีมากตามลำดับ คือ เพื่อใช้บริการยืม – คืนหนังสือ เพื่อค้นคว้าเขียนรายงาน เพื่อใช้เป็นสถานที่ทบทวนบทเรียน ทำการบ้าน อ่านหนังสือสอบ เพื่อทบทวนวิชาเรียนตามหลักสูตรและเพื่ออ่านหนังสือพิมพ์

2. ด้านความถี่และช่วงเวลาที่ใช้พบว่า นักศึกษามีความถี่ในการเข้าใช้ที่มีมากตามลำดับ คือ ใช้สัปดาห์ละ 1 – 3 ครั้ง และใช้เดือนละ 1 – 2 ครั้ง ในวันจันทร์ – ศุกร์ ช่วงเวลาที่นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดที่มีมากตามลำดับ คือ ช่วงค่ำ (19.00 น. – 22.30 น.) ช่วงเย็น (16.00 น. – 19.00 น.) และช่วงบ่าย (13.00 น. – 16.00 น.) ส่วนในวันเสาร์ – อาทิตย์ ช่วงเวลาที่นักศึกษาเข้าใช้มีมากตามลำดับ คือ ช่วงเย็น (16.00 น. – ห้องสมุดปิด) และช่วงกลางวัน (11.00 น. – 13.00 น.)

3. ด้านทัศนคติต่อการใช้พบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการใช้ห้องสมุดโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักศึกษาเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการศึกษานักศึกษาในมหาวิทยาลัยในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษามีทัศนคติที่ระดับมาก ผลการเปรียบเทียบด้านทัศนคติพบว่า นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อการใช้ห้องสมุดโดยภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์มีทัศนคติที่ดีต่อการใช้ห้องสมุดโดยภาพรวมมากกว่านักศึกษาคณะวิทยาการจัดการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคณะอื่น ๆ มีทัศนคติต่อการใช้ห้องสมุดไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าบางข้อนักศึกษาต่างคณะมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อการใช้ห้องสมุดในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน นักศึกษาเกรดเฉลี่ย สูง กลาง และต่ำมีทัศนคติต่อการใช้ห้องสมุดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีบางข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ด้านความรู้ในการใช้ห้องสมุดพบว่า นักศึกษามีความรู้ในการใช้ห้องสมุดระดับปานกลาง และสามารถใช้โปรแกรมสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ OPAC ได้ในระดับมาก นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความรู้ในการใช้ห้องสมุดไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายข้อ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และคณะวิทยาศาสตร์ มีความรู้ในการใช้ห้องสมุดในภาพรวมมากกว่าคณะวิศวกรรมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีบางข้อแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาชั้นปี 1, 2, 3 และ 4 มีความรู้ในการใช้ห้องสมุดในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน นักศึกษาเกรดเฉลี่ยสูง กลาง และต่ำ มีความรู้ในการใช้ห้องสมุดทั้งในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

5. ด้าน Collection แหล่งสารสนเทศที่ใช้ พบว่า นักศึกษาใช้ Collection ตำราภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ ในระดับมากตามลำดับ ส่วน Collection อื่น ๆ ใช้ในระดับปานกลาง นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมในด้านใช้สารสนเทศ Collection ต่าง ๆ ของห้องสมุดในภาพรวม และรายข้อไม่แตกต่างกัน นักศึกษาคณะต่าง ๆ ทั้ง 6 คณะมีพฤติกรรมในด้านใช้สารสนเทศ Collection ต่าง ๆ ของห้องสมุด ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บาง Collection ใช้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. วิธีใช้และวิธีการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ พบว่า นักศึกษาจะใช้สิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาไทยในระดับมาก และใช้สิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษในระดับน้อย ยืมหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น เฉลี่ยครั้งละ 1-2 เล่ม และ 3-4 เล่ม ในระดับปานกลาง เมื่อยืมไปแล้วใช้ไม่เสร็จมักจะมาคืนและยืมใหม่ในระดับมาก ส่วนยืมแล้วใช้ไม่เสร็จไม่คืนยอมเสียค่าปรับมีระดับน้อย ยังพบพฤติกรรมเมื่อยืมแล้วจะนำไปถ่ายเอกสารส่วนที่สนใจไว้ แล้วจะไม่ยืมเล่มเดิมอีกถ้าไม่จำเป็นมีในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมที่ยืม

ทุกครั้งเมื่อต้องใช้มีในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ส่วนพฤติกรรมใช้บัตรตัวเองยืมให้เพื่อนหรือเพื่อนช่วยยืมให้มีในระดับน้อย การคืนหนังสือจะคืนที่เคาน์เตอร์ยืม - คืน ในระดับมากแต่คืนผ่านตู้รับคืนหนังสือจะมีระดับน้อย ส่วนพฤติกรรมค้นข้อมูลจะมากันที่ห้องสมุดในระดับมาก ค้นนอกห้องสมุดโดย Online เข้ามาในระดับน้อย ส่วนวิธีค้นหาสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด จะค้นโดยผ่านโปรแกรม OPAC ในระดับปานกลาง ส่วนค้นโดยสุ่มเดินตามชั้นและวิธีอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมในด้าน วิธีใช้และเข้าถึงแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ทั้งในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน นักศึกษาคณะต่าง ๆ ทั้ง 6 คณะมีพฤติกรรมในด้านวิธีใช้และเข้าถึงแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีบางข้อที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 , 2 , 3 และ 4 มีพฤติกรรมด้านวิธีใช้ และการเข้าถึงแหล่งสารนิเทศในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีบางข้อที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาเกรดเฉลี่ย สูง กลาง และต่ำ มีพฤติกรรมด้านวิธีใช้และการเข้าถึงแหล่งสารนิเทศทั้งในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

7. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ พบว่านักศึกษามีปัญหาและอุปสรรคในการใช้ห้องสมุดในเรื่อง จำนวนโต๊ะที่นั่งไม่เพียงพอ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ Internet และสืบฐานข้อมูล Online ไม่เพียงพอ ในระดับมากตามลำดับ และมีปัญหาในเรื่องจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับค้น (OPAC) ไม่เพียงพอ ค่าปรับเลขกำหนดส่งวันละ 3 บาท แพงไป และจำนวนตำราภาษาไทยมีน้อยและไม่ทันสมัยในระดับปานกลางตามลำดับ นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดในด้านปัญหาและอุปสรรคในการใช้ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการและคณะวิทยาศาสตร์ มีพฤติกรรมในการใช้ห้องสมุดในด้านปัญหาและอุปสรรคในการใช้ห้องสมุดในภาพรวมมากกว่าคณะวิศวกรรมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคณะอื่น ๆ มีปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีบางข้อที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีพฤติกรรมในการใช้ห้องสมุดในด้านปัญหาและอุปสรรคในการใช้ห้องสมุดในภาพรวมมากกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 มีพฤติกรรมในการใช้ห้องสมุดในด้านปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมมากกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักศึกษาเกรดเฉลี่ยสูงมีปัญหาและอุปสรรค ในการใช้ห้องสมุดในภาพรวมมากกว่านักศึกษาระดับเฉลี่ยกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีบางข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะพบว่า

นักศึกษาให้ข้อเสนอแนะให้ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ เช่น คำราชาภาษาไทย CD - Multimedia หนังสืออ้างอิง ฉบับปีใหม่ ๆ ให้เพียงพอและให้จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้น Internet และ OPAC เพิ่ม จัดหาโต๊ะเก้าอี้เพิ่มโดยเฉพาะโต๊ะเดี่ยว ให้เครื่องครุฑเกี่ยวกับระเบียบการใช้ห้องสมุด เช่น ห้ามจองโต๊ะ ห้ามคุยเสียงดัง โดยเฉพาะช่วงเวลาใกล้สอบ ขยายเวลาทำการของห้องสมุดออกไปถึง 24.00 น. ในวันปกติ ขยายเวลาทำการในวันอาทิตย์มากขึ้น ให้มีเครื่องบริการถ่ายเอกสารตลอดเวลาที่ห้องสมุดเปิด ปรับหน้าจอ OPAC ให้ง่ายขึ้น ปรับฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศให้ถูกต้องทันสมัย

Thesis title: Student Behavior in Using the Lady Atthakraweesounthorn
Library, Prince of Songkla University.
Author: Sithichai Lumtansap
Year: 2005

ABSTRACT

The objectives of this study were to identify the following aspects of the student behaviour in using the lady Atthakraweesounthorn library at Prince of Songkla University: 1. the purpose of using, 2. the frequency and time of using, 3. attitude towards using, 4. knowledge in using 5. collections and resource material used, 6. the method of using and of accessing the resource material, 7. problems and obstacles to using; and to compare items 3 – 7 with respect to sex, faculty, year of study and cumulative grade point average (GPA). A survey method with a qualitative element was employed. Data were collected from a sample of 394 undergraduate students of Prince of Songkla University studying in the fields of Science , Technology Humanities or Social Science, from total of 6 faculties in the second term of academic year 2004, obtained by quota sampling according to the proportion of students responding and interviewed a sub-sample of 18 students drawn from various faculties. The instrument for data collection was constructed by the researcher and data were analyzed using SPSS software. Main themes from the interview were summarized after transcribing the tape recordings and content analysis undertaken.

The following results were obtained.

1. *Purposes in using the library.* Students purposes in using the library, in decreasing order of reported response were: to borrow and return library books; to search material for preparing reports; as a place for doing revision of their lectures; to do assignments; to read in order to prepare for examinations; to revise subjects in their curriculum, and to read newspapers.
2. *Frequency of time of using the library.* The frequencies of using the library, in decreasing order of reported response, were: 1 - 3 times per week, and 1 - 2 times. From Monday and Friday, the times of using the library in decreasing order of reported response were: 19.00 - 22.30 hours, 16.00 - 19.00 hours, and 13.00 - 16.00 hours. The corresponding times during the weekend were: 16.00 hours to closing time and 11.00 - 13.00 hours.
3. *Attitudes towards using the library.* Most students had a favorable overall attitude towards using the library. Regarding individual items of attitude, students most commonly reported they considered the library important for their university studies. On other items most students had a good attitudes. Comparisons of attitudes showed no [significant] differences between male and female students either in their overall attitude or their attitude on individual items. Engineering students had a [significantly] more favorable overall attitude towards using the library than did student of Management Science ($P<.01$), but there were no [significant] differences in overall attitude among students of other faculties. Some items of attitude, however, differed significantly ($P<.01$) among the faculties. There were no [significant] differences in overall attitude or in attitude on individual items among students in different years of study, and no [significant]

differences in overall attitude among students with high, medium and low GPA, but some significant differences ($P < .05$) on individual items of attitude.

4. *Knowledge in using the library.* Most students had a moderate level of knowledge in using the library and could use the Online Public Access Catalog (OPAC) for searching for resource material. There were no [significant] difference between male and female students' knowledge in using the library, either overall or on individual items. Management science students and science students had significantly better overall knowledge in using the library than did engineering students ($P < .01$) and there were some significant difference on individual items of knowledge ($P < .05$). There were no significant differences, either in overall knowledge or on individual items among students in different years of study or among those with high, medium and low GPA.
5. *Collections and resource material used.* Students most commonly reported using the collection of textbooks written in Thai followed by newspapers. Other collections were used moderately. There were no [significant] differences between male and female students in the use of various collections, either overall or on individual items. Students of different faculties showed no significant differences in the overall use of the various collections, though there were some significant differences ($P < .05$) on individual items for some collections.
6. *Methods of using the library and accessing resource material.* Students made much use of resources printed in Thai and little use of material in English. Most students borrowed on average 1 – 2 books or other printed materials at a time, and moderate number borrowed 3 - 4 books or items at a time. Most would renew the items if they had not finished with them by the return date. Few students reported not renewing the items and paying the fines. Moderate numbers of students would

photocopy parts of the materials of interest and would not re-borrow the material unless necessary, but similar numbers would borrow the materials every time they needed to use them. Only a few students reported lending their own library card to, or borrowing a card from, a friend. Most students returned books to the borrow-return counter, and few returned them to the "returned-book deposit cabinet". Most students searched for information at the library, and few searched online from outside the library. To search for printed materials in the library, moderate numbers used the OPAC, and few selected by random search of the shelves or other method. Males and female students showed no [significant] differences in the ways they used and accessed resource various materials, either overall or on individual items. There were no [significant] differences in the overall way of using and accessing resource materials among students of the 6 faculties, but some significant differences on individual items ($P < .05$). There were no [significant] differences in the overall ways of using and accessing resource material among students in first to fourth year of study, but some significant differences on individual items ($P < .05$). There were no [significant] differences in the ways of using and accessing resource materials among students with high, medium and low GPA, either overall or on individual items.

7. *Problems and obstacles to using the library.* Students reported the following problems and obstacles to using the library in decreasing order of response. Insufficient tables and insufficient computers for accessing the internet and searching information on-line were reported by a large number of students. Insufficient computers for using OPAC for searching for resource matterial, the fine of 3 baht per day per item for overdue borrowed materials being too high, and too few textbooks in the Thai language and their being out-of date were reported

in decreasing order of response by moderate numbers of students. There were no [significant] differences between male and female students in the reported problems and obstacles to using the library, either overall or on individual items. Management science and science students significantly more commonly reported problems and obstacles to using the library than did engineering students ($P < .01$). There were no [significant] differences in overall problems and obstacles to using the library among students of other faculties, but there were some significant differences ($p < .05$) in individual items. Fourth-year students significantly more commonly reported overall problems and obstacles to using the library than did first- and second-year students, as did third-year students compared with first-year students ($P < .05$ in both comparisons). Students with high GPA significantly more commonly reported overall problems and obstacles than did those with medium and low GPA ($P < .05$) and there were some significant differences on individual items ($P < .05$).

Opinion and suggestions

Students suggested that the library should obtain sufficient resources materials such as up-to date textbooks in Thai language, CD-multimedia and reference books. The library should also provide more computers for searching the internet and using OPAC, and more tables and chairs especially individual tables, and be strict in enforcing the rules of the library, for example, not allowing tables to be reserved, not allowing loud talking, especially near examination time, extend library opening time to midnight Monday to Friday and extend opening hours on Sunday, provide a photocopying service through the opening hours, revise the screen layout of OPAC for easier use, and modify resource materials database to be more up-to-date.